

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și „Plugărul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn L. Savu, 1 Main Str. Warren, Ohio

Redacția în Orăștie (Trans) | Foaie pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apere în fiecare Jui | Administrația în Orăștie (Trans)

Răsunet

la „Glas din Basarabia”.

statistică îngrijitoare! Din 11.500 comercianți români, abia 3700 sunt de sine stătători!. Ceialalți în slujba altora.

Bozovici, 25 Mai, 1923.

Dle Redactor! În Nr. 20 al „Libertății” am citit cu interes articolul „Glas din Basarabia”, prin care se face chemare către negustorii și meseriașii de pe la noi, să se așeze în Basarabia, unde ar avea un viitor strălucit.

Mă bucur de chemarea ce se face negustorilor noștri, — dar, precât știu, nu suntem în stare să răspundem cu bine. Nu numai în Basarabia orașele sunt cu totul în puterea streinilor, ci tot așa cele de pe la noi, — ba acum s'au umplut și satele! Și asta nu pentru-că nu am avea negustori români, ci pentru-că ei, mai lipsiți de mijloace, nu-și pot deschide prăvăliile lor proprii, și au teamă să le deschide, fiindcă văd, că cei-ce s'au deschis, nu sunt sprijiniți cum ar trebui, de către ai noștri.

Nu mai așa se poate înțelege faptul, că, după însemnările mele, din 11.500 (unsprezece mii cinci sute) de comercianți români câți avem creșcuți gata în Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș, — abia sunt cam 3700 de sine stătători, cu prăvălia (bolta) lor, ceialalți 7800, așadar mai mult ca de două ori pe atâta, slujesc altor negustori unde pot, cum pot. Iar afară de aceștia, alte câteva mii s'au adăpostit prin diferite slujbe, ca jandarmi, agenți financiari (finanți), scriitori sau la armată... Avem afară de aceștia mulți negustori români în alte țări, de pildă numai în Budapesta eram (eram și eu între ei) înainte de război 380 calfe de negustori români, iar în Viena 830, — afară de alte orașe ungare și germane, prin cari prin toate aveam (și mai avem!) numărăroși tineri comercianți români, ce se perd pentru negoțul național. Și streinii îi primesc și-i în bucuroși, căci Românul e sârguincios și ascultător și credincios. De aceea și mai afli) comercianți români până prin Graz (la Gastner & Oeller), în Viena la Lasner & Gerngros, și la alte firme (prăvălii) de întâiul rang.

Toți aceștia ce bucuroși ar veni să se așeze în țara lor!, — dacă

ar ști că li-ar fi asigurat aci viitorul și nu vor fi lăsați să cadă jertfă concurenței necinstite streine și mai ales jertfă... nepăsării oamenilor noștri, nepăsării deregătoriiilor și stăpânirii noastre!...

Ați face un lucru de mare bine neamului, dacă ați atrage luarea aminte a celor de sus asupra acestor stări de lucruri, despre care poate nu au știre, și dacă prin stăruințele DVoastre și a altor gazete și a oamenilor politici, ați izbuti să deschideți inima celor dela putere, ca să îmbrățișeze pe negustorii mulți ce-i avem pregătiți gata, dar cari trăesc risipiți prin toată lumea, fiindcă nu e cine să-i adune, nu e cine să-le verse în inimă încredere în viitor și să-i facă a se apuca de muncă aci între noi, spre fericirea lor și a neamului lor!

Guvernul care ar lua în mână cauza acestor negustori, ar fi într'adevăr vrednic de toată lauda din partea poporului care azi e lăsat pe mâna negustorilor streini de tot felul, care fac cu el ce vreau. Iar după-ce i-ar aduna și i-ar așeza prin orașele și comunele țării, apoi să-i iee și sub ocrotirea sa, dar nu să-i lase în voia sorții, ori să-i apese chiar, mai tare decât pe streini, — cum se întâmplă asta pe multe locuri. Ci, nu voiu lungi și-riul plângerilor de acest fel și prin foi. — Am scris aceste știri, ca răsunet la „Glasul din Basarabia” în nădejde că ar fi de vr'un folos și ar găsi oameni înțelegători între cei chemați, cari să se simtă îndemnați a face ceva în folosul nu al nostru numai, al negustorilor puțini ce suntem azi, ci în al viitorului, care foarte mult s'ar îmbunătăți prin o întrebuintare cuminte și plină de patriotizm, a negustorilor ce-i avem azi risipiți prin lume!

Un comerciant român păfit.

Tipărim la loc de frunte acest glas al unui cinstit negustor român, a cărui inimă se vede plină de dor de bine pentru neam. Mult am dori ca glasul lui să nu rămână glas ce răsună în pustie!

Și, deși fără voia d-sale, vom arăta aci câteva lucruri slabe, pe care d-sa ni le-a scris ca numai pentru noi, în scrisoarea ce însoțea articolul de mai sus. În articol vorbește numai patriotul, care are în vedere numai binele de obște, iar năcazurile sale personale, chiar a unor cunoscuți ai săi, le înăbușe. Noi arătăm însă aci și unele din

nemulțumirile sale năbușite, — căci de se va găsi o inimă bună, care să îmbrățișeze cauza negustorilor risipiți de care e vorba mai sus, — apoi aceea va înțelege și glasul faptelor de mai jos, și se va mișca, poate, pentru îndreptarea lor. Iacă ce ne spune negustorul de mai sus, că pătesc azi unii negustori români:

1. Sub guvernul trecut când s'a început „maximalizarea” prețurilor, cei dintâi cari au căzut jertfă legii de maximalizare, au fost negustorii români. Un negustor cu 6 copii, din o comună mică, trecut prin multe suferințe pe urma războiului, ba și jăfuit de o bandă sîrbească în zilele când pe aceste părți se plimbau Sîrbii ca „stăpâni”, — a fost aflat că a vândut o cutie de chibrite cu 1 Leu. (Cum atunci nu se găseau chibrite decât greu de tot, puteai căpăta și 2 și 3 Lei pe chibrite și era vesel cel-ce le găsea și i se cerea numai 1 Leu pe ele!). Ei bine, deregătoriiile române l'au pedepsit cu 3.000 Lei! Alt negustor român care a vândut porumb (cucuruz) mai scump ca 1 Leu kilogramul, a fost pedepsit cu 12.000 Lei. Și el cumpărase acel porumb cu 1 Leu și 5 bani kilogramul. „Maximalizarea”, înțeleaptă, îi poruncă vinderea sub prețul de cumpărare. Și aproape n'a rămas negustor român care să nu fi fost pedepsit fără nici o milă, fără nici o cruțare, fără privire că e întâiași dată în fața judecătoriei (când îi era destul și o dojană frățească și o pedeapsă cât de mică, pentru ca să nu mai greșească nici odată!)

Dar să zicem că: legea-i lege; te-ai lovit de ea, te-a ars, ars să fii. Dar atunci să vezi că aceeași lege să ardă și pe altul!

Ci nu e așa. Un Ovreu de aici a fost denunțat (arătat) de 5 ori pentru aceeași călcare a legii, și nici odată nu a fost pedepsit! Căci a știut cum să „umble”, ca să „scape”! — Alte cazuri de-adreptul rușinoase pentru stăpânire, vi-aș putea spune încă multe.

— Cu dările stăm și mai rău. Suntem apăsați cu darea, cu mult mai greu ca ei, străinii. O pildă: Un comerciant român dintr'o comună de 4.000 locuitori și fiind el al 6-lea în rîndul negustorilor de acolo, a fost pus la dare de 47.000 Lei, pe când ceialalți 5 mai înainte ca el, având prăvălii mult mai mari decât el, plătesc câte 500 — 3.000 Lei!.. Numai cu 54.000 plătește românul mai mult ca ei!

Cum se poate? Bine se poate. Avem încă mulți funcționari (slujbași) streini și prin cancelariile de măsurarea dării și în deregătorii, și aceia, ori-câtă „credință” ne-au jurat, au credință adevărată către fătașii lor streini. Jidanul are intrare largă la ei, se „înțeleg” din ochi și din semne, și pe ei îl ușurează cât pot, iar pe Român îl apasă. „Lasă să plătească dacă i-a trebuit Ro-

mânia-Mare!..” Prin asta el ajunge două scopuri: Ține pe Român din jos și-l face să fie nemulțumit cu... țara Românească, care, uite, pe el îl năpăstuește și pe strein îl ocrotește, în vreme-ce străinul, mai ușurat, — înflorestel! De aceea vezi pe mulți că înjură țara, în loc să vadă că diavolii cari îl strâng în fiere, sunt mult mai aproape de el, decât stăpânirile țării!..

Aceste lucruri ar trebui să le iee în samă stăpânitorii și la lecuirea acestora să se gândească. Impunerea (punerea de dare) să fie aspru cercetată și ori-ce impunere greșită, să fie repede îndreptată! Numai așa cetățenii ar ajunge a vedea, că în țara cea nouă, trăiesc o viață nouă, mai bună, mai dreaptă, nu mai rea și mai asupritoare, ca cea din trecut!

Dela Academie

Primirea poetului Goga.

Joi în săptămâna trecută, a avut loc la Academia Română (adunarea celor mai de frunte învățați și scriitorii plini de dar ce-i are neamul), la București, o ședință sărbătorească, prezidată de însuși Maestrea Sa Regele, — ședință în care s'a făcut primirea sărbătorească a poetului Octavian Goga între membrii Academiei Române. Poetul și-a ținut discursul (vorbirea) de primire, vorbind despre marele poet Coșbuc, în a cărui loc a fost chemat, cu toate glasurile, d-sa, ardeleanul Goga, în locul ardeleanului Coșbuc.

Vorbirii dlui Goga i-a răspuns membrul Academiei G. Bogdan-Duică, tot ardelean, arătând frumsețile poeziei dlui Goga și adâncul lor patriotizm. A scos la iveală că, dacă mare a fost înaintașul, G. Coșbuc, mare este prin poezia sa și urmașul său în scaun, poetul Goga, de care Academia se felițită a-l avea în mijlocul ei.

Retragerea dlui Iorga.

Pe lângă știrea frumoasă de mai sus, o știre foarte neplăcută a venit dela aceeași Academie, a doua zi.

În secția istorică (despărțământul învățaților cari se deprind cu cercetările trecutului, cu istoria popoarelor și a lumii) fiind goale două scaune de membri, dl Profesor Iorga sufletul, ba coroana de aur a acelei Secții, ca cel mai mare între istoricii noștri, ba recunoscut de învățații altor neamuri ca fruntaș și printre istoricii lumii, — a cerut, ca în cele 2 scaune libere, să fie

poftiți doi cunoscuți cercetători pe tărîmul istoric: Nicolae Popescu și profesor Bănescu. Dl Iorga fiind podoaba cea mai prețioasă a Academiei, și în deosebi a Secției istorice, se credea în drept a arăta că cine să fie chemat în secția d-sale, d-sa cunoscând mai bine și judecând mai nepărtinitor, pe cei ce fac cercetări pe tărîm istoric.

Dar — s'a vîrît politica și pîrtinirea de „partid“ și în această biserică a științei... La stăruințele unor politicieni, profesorul Vasile Pîrvan, membru al Academiei, a recomandat pe inginerul Balș, om care s'o fi pricepând el bine la meseria sa, dar pe tărîmul științei istoriei, nu are nici o vrednicie. Și lucrînd așa în taină printre membrii Academiei, ca să nici nu simță dl Iorga, — au scos ales pe inginerul în scaunul de istoric. Foile în a ști, că imbulzirea asta în Academie a lui Balș, e, pentru-că e rudă apropiată cu dl I. Brătianu...

Dl Iorga s'a supărat foarte de această purtare și văzînd că și într-un loc sfînt ca Academia, biserica închinată numai științei și vredniciei literare, s'a vîrît copita politice de partid, cea care a înveninat așa de tare, precum o vedem, viața din întregă țara, — și își vîră pe ocrotitul său chiar în secția istorică unde d-sa crede (și trebuie!) să aibă cuvîntul hotărîtor, — și-a vestit ieșirea din Academie!

E o veste ce nu poate decît să mîhnească pe cei cari dorim să mai auzim și de fapte de frățe, de frumoasă înțelegere, — nu tot de scârbe sufletești izvorînd din frecările politice și a pîrtinirilor de partid!

SCRISORI.

In excursie culturală.

Cugir, 1 Iun. 1923.

În ziua de Rusali, 30 elevi și 12 eleve dela Liceul „Aurel Vlaicu“ din Orăștie, sub conducerea Directorului Liceului și 4 profesori, au venit în comuna noastră Cugir, în excursie culturală.

La sosirea trenului în gară au fost primiți de mulțime de popor cu famfara Uzinelor. După cuvîntul de bineventare, dl Dir. Damian a ținut poporului o cuvîntare foarte avîntată. Au intrat apoi în chip sărbătorec în comună. După masă au luat parte la vecernie, unde răspunsurile le-a dat corul mixt al Liceului, sub conducerea dlui prof. de cîntări Pîrvan.

Apoi în fața bisericii dl Director a ținut poporului o înstructivă disertație, iar elevii ne-au desfășurat cu declamări și cîntări frumoase, Seara a fost teatru și nițel joc.

Aducem prin aceasta o caldă mulțumită dlor profesori și Directorului lor, pentru ziua plăcută ce ne-au făcut prin venirea între noi.

Grațian.

Din Căpruța

De redactor! Tinerețea dela școala noastră de stat din Căpruța

(jud. Arad), a aranjat a doua zi de Rusale, sub conducerea zelosului nostru învățător Ioan Suci, o sîrbare școlară, deschisă cu cîntarea „Imnului Regal“, urmată de o disertație (vorbire) a dlui inv. Suci, și apoi declamații istețe și plăcute ale elevilor. Au fost și dialoge (cînd 2 înși vorbesc între sine, închipuind sfatul unor oameni mari între) și un patrolog (vorbînd 4 școlari, ca un mic teatru). Încheerea a făcut-o dl secretar Valeriu Coloja, președintele sfatului școlar, prin o vorbire plăcută. Toate declamările, ca și dezertația dlui învățător, au desfășurat în chip plăcut pe cei peste 200 de țărani ce-i ascultau, cari s'au dus dela producțiile mulțumiți în sufletul lor, că văd roadele școlii românești. — Dzeu să ni-i țină pe străduitori!

Un prieten al școlii.

Unele — altele.

32 milioane, — un fleac...

Vestitorul din București al ziarului „Die B ö r s e“ (Bursa) din Viena, voia să scrie și el pentru cetitorii Vienezi întâmplarea dela București, cu „împrumutul“ de 32 milioane, făcut de d. Argetolanu la „Banca Comercială“, obligînd statul a plăti pentru el 32 milioane franci francezi.

Ci fiindcă în Viena cifra de 32 milioane e un lucru așa de mic, ca la noi 3200, nu s'ar fi uimit aici un cetitor că s'a păgubit statul cu o sumă așa de mică. În Viena 32 milioane le are la sine un negustor ce vrea să cumpere 25—30 de perechi de boi.

De aceea, pentru-ca vestea să facă nițică „senzație“ (vîlvă, mirare) în Viena, a scris, că d. Argetolanu a luat împrumut 320 milioane Lei, dînd pentru ele bon de stat (poliță, obligație) pe 320 milioane franci francezi.

De așa ceva să mai miră lumea și în Viena, și dacă-i minciună, — dar... 32 milioane, e la ei un fleac...

„Mănușilor“ noastre, Ungurii răspund cu hule...

Un pictor (zugrăvitor de icoane frumoase) ungar, Szenes Fülöp, a trăit acum după război vre-o 4 ani în țară la noi. Văzîndu-l că e bine priceput în meseria sa, deși era Ungur din Ungaria, aici nu l'a supărat nimenea, trimițîndu-l, bunăoară, acasă, ci deregătorile românești l'au lăsat să stea în pace aci, să lucreze mai departe la icoane frumoase, ba l'au lăsat să-și deschidă o Expoziție (arătare) de icoane ale sale, în Oradea-Mare, la care a câștigat 100,000 Lei pe cari i-a dăruit Azilului Femeilor Maghiare de acolo. Dl Octavian Goga, l'a poftit la București, dîndu-i gîndul să își arate lucrările și acolo, iar dl Ministru al artelor Banu, l'a spus că, dacă se învoiește să rămână statornic în țară, îl numește profesor la Academia de Arte (de măestril frumoase) din București.

Cu alte cuvinte s'a purtat la noi lumea foarte „cu mănuși“ cu pictorul ungar.

De curînd acesta s'a întors în Ungaria lui. Și acolo cel dintîi lucru ce a crezut că e dator să facă, a fost, să-și bată joc de România, arătînd-o ca o țară proastă, care nu poate pricepe lucruri gingașe ca arta lui... A scris anume prin foile din Pesta, că — a plecat din Budapesta în România în zilele cele urîte ale Ungariei, cînd bolșevizmul băntuia în țară, și nu mai avea siguranță (liniște, încredere) că își poate urma munca lui în Budapesta. Venind armatele române până la Pesta el a venit în Ardeal, știînd că aci are pace (sub scutul armatelor române) și s'a așezat în Sătmar și a lucrat în pace aci un an de zile, apoi s'a mutat în Oradea-Mare, unde a fost și mai luat în samă, chiar de bărbați români fruntași. Acum, întors acasă, spune că aici în România, și la București ei, nu a aflat și nu este nici un teren pentru dezvoltarea simțului artistic, — adecă aici a lăsat o lume cu totul nepricepătoare, proastă, pentru măestrile frumoase, pentru „artă“!

Așa vă trebuie celor ce ați umblat cu „aplecăciuni“ în jurul oaspeului ungar. V'ați purtat cu el foarte „cu mănuși“, gingași, cruțători, binevoitori, — pentru ca să vă mulțămescă numîndu-vă proști în o țară proastă...

Din alte țări.

— Știri politice. —

Din Grecia.

Grecia se pare că pornește pe calea țărilor ce se scufundă pe urma unui război nenorocit. Văzînd că n'a avut noroc în afară, începe să se răzbune în lăuntru casei sale, spîrgînd și zdrobind și lucrurile bune ce mai avea prin casă...

S'e vede silită a încheia o pace dureroasă cu Turcia. Ea, care cîștigase, prin Venizelos, și țărmiile cei mai prețioși ai Aziei mici și era ca și cu piciorul în Constantinopol, — se vede silită a perde tot, ba Turcii îi mai cer și despăgubiri de război. Fiîndu-i peste puțință a plăti despăgubiri, era să se încere de nou cu Turcii, — dar au intervenit celelalte state și i-au dat sfat să nu înceapă războiul de nou, că poate perde și ce mai are... Și s'a ajuns la aceea, că dară Turcii să nu ceară despăgubiri în bani, — ci în pămînt... Să mai dea o parte din hotar, Turcilor, un oraș la țărîmul mării.

Și, ca strînsă de gât, zdrobită de rușine și frîntă de nepușînță, Grecia s'a învoit.

E însă atît de năcăjită, că s'ar certa cu toată lumea, și n'are cu cine. Se pune dar să se certe cu sine însăși: Partidul „revoluției“ vestește, că țara va primi dureroasă pace, demobilizează (își trimite oastea acasă) și apoi — face alegeri! Deputații ce vor ieși din a-

ceste alegeri, vor avea apoi, să spună cuvîntul și asupra formei după care doresc să fi condus statul grecesc mai departe!

Aceasta înseamnă, că nou ales vor hotărî, dacă doresc să mai aibă în fruntea țării o Familie Regală domnitoare sau le trebuie și lor Republică!..

După războiul din afară s'întîrît de prost, — va urma acum și mai prost război din lăuntru, cărui desfășurare și urmări, vor mări în chip îngrozitor pagubele suferințele nefericitei țări, — care s'a lăsat purtată de nas de politica germană, de Kaizerul dela Berlin și oamenii lui.

O primejdie națională

— Pocăiții —

Am spus-o de repeșite ori, că foaia noastră nu se va amesteca — cum n'a făcut-o nici în trecut — în treburile feluritelor religioase din țară, decît atunci, cînd cutare pas al lor, ori ținuta lor, are și o latură națională, adecă privind viața neamului nostru românesc.

Așa nu ne-am atins nici de „religia“ cea nouă a „pocăiților“, cari liberi sunt a se închina lui Dzeu așa cum lor le place mai bine, liberi sunt a asculta învățăturile despre credință dela cine lor le place — asta nu ne privește, în treburile noastre românești. Insuși statul nostru românesc stă pe același punct de vedere cînd, prin Constituția sa, spune, că în această țară toate religiile (credințele) sunt libere, întrucît ele nu au intrînsese măsurile primejdioase bunei rînduiri în stat pacinice împreună viețuirii a popoarelor, a locuitorilor, între ei.

Cînd dar astăzi revenim și vorbim iarăși, cu multă părere de rău despre pocăiți și unele arătări din viața lor, — o facem adînc mîhnit căci vedem în acele arătări, o primejdie pentru neamul nostru românesc în țara lui.

Și acum lăsăm să urmeze celor ce ni-le împărtășește un domn învățător dintr'o comună mare românească din părțile aradane, care pocăiții au ajuns a fi numărați și ei încearcă a-și duce în deplină nire părerile lor cele foarte osebite de ale celelalte părți a neamului, lăcă ce ni-se scrie:

jud. Aradului, Mai 1923.

Cînd „cei din lume“ (așa ne zic ei nouă celorlalti creștini, scotîndu-se pe sine mai buni ca noi) parcă ei ar fi de cei „din ceruri“ sîrbează cu slujbă Dzeiască, rugăciuni, cutare sărbătorec națională, atunci, „casele de rugăciune“ a pocăiților sunt închise, la acestea nu iau parte! Dar cînd veni pe la ei vre-un „american“ (mîrl ce înșelător isteț), ce se ca sol pocăit de pe celelalte părți ale pămîntului, trimis la ei pentru întărirea credinței, în seara aceea nu lipsește unul dela „a-

...are", deși e zi de lucru, de rînd. și acela le vorbește cite 'n lună și soare, necontrolat și neoprit de vremea, și oamenii îi cred toate, ca la un proroc.

Dacă însă învățătorul, ca slujbaş al statului și al luminei celei adevărate, îndatorează pe școlarii săi, să vie mâne-zi îmbrăcați curat, că avem o sărbătoare națională, poruncită nu numai de inimile noastre de Români, ci și de lege, — în acea zi copiii, ai căror părinți s'au „pocăit“, lipsesc cu toții dela școală, nevrînd să iee parte cu școala la praznicul național (cum e ziua eroilor sau 10 Mai)!

Și dacă pentru această nesocotire a datorințelor lor de fii ai neamului și nesocotire a legii, îi trage vremea la răspundere, — apoi tipă (strigă) corul pocăit, de se aude până 'n America, că copiii pocăiților în România sunt prigonii și umiliți la pedepse „nedrepte“!

Dacă ne plîngem deregătorilor, acelea nici ele nu știu ce să facă, și se uită printre degete la aceste nesocotiri a datorințelor de Români și de cetățeni ai acestor rătăciți, căci, zic, nu te poți atinge de ei, că au legături cu străinătatea până în America... Ca și cum America adevărată, cea hotărîtoare în trebile dintre țări și dintre state, s'ar îndreptune pentru niște cetățeni ce și nesocotesc îndatoririle cetățenești!

Nici judecătorii nu știu încă ce au de făcut cu acești oameni. La sărbătorile încoronării învățătorului dela noi au luat măsuri, ca școlarii să vie să sârbeze mareașă „Pocăiții au lipsit!“ Trași la răspundere, ei toți au spus, că au fost opriți de părinții lor. Învățătorul a făcut arătare la judecătoria de ocol contra părinților, care să hotărească dacă au părinții drept a scoate pe copiii lor de sub disciplina școlară? Judecătoria a pus hârtia „la dosar“, la hârtiile cari se lasă așa neisprăvite.

Ce primejdii pentru viața noastră ca neam, cuprind în sine aceste stări de lucruri, — e ușor de înțelese. Pocăitul se îndărătnicește a se supune îndrumărilor date lui de orice misionar (trimis) strein, ba cu atât mai tare îl ascultă, cu cât e străin și se uită în gură la el ca la un proroc, — iar streinii cu priviri mai presus de cât cele ale sărmanilor nostri frați, știu folosi această „supunere“ a lor la „poruncile“ mai marilor religiei lor, și-i lăvăză iară lucruri ca cele de mai sus: să-și desprețuiască tot ce e al neamului lor, al țării lor, a patriei lor, dacă aceea nu e și ea pocăită.

Ce aveam noi (și o au alte țări) mai prețios, mai scump: legătura cu poporul, — această legătură cu o clatină, o strică, și prin asta clatină și slăbesc însăși temeliiile înălțate ale neamului, ale patriei. În trecut țaranul român se sota pe sine una cu credința, cu religia și cu limba, mărturisindu-se de legea românească, și era în

stare să suferi mucenicie pentru această limbă și lege!, — azi așazișii pocăiți se desfac cu atâta ușurință de lege, — și ca mâne și vor desface și de limbă.

În războiul trecut armata austro-ungară având mulți soldați „pocăiți“ cari nu voiau să pună mâna pe armă, că ei „nu omoară“, — neștiind ce să se mai facă cu ei, i-a împărțit la echipele (cetele) de lucrători avea nevoie, și decât să-i înpuște pentru nesupunere, cum ar fi cerut legile războiului, s'a gândit să-i folosească la lucru, — mai ales că nu erau prea mulți.

Inchipu-ți-vă acum un nou război, în care jumătate din soldați, sau toți, s'ar mărturisi „pocăiți“ și ca atare oameni ce nu pun mâna pe arme ucigașe, — ce bucurie pe dușman! Cum și-ar mai cuceri el țara întreagă cu un regiment de honvezi ori cu un regiment de „roși“ ruși, și și-ar arunca în gât jugul iobăgiei!

Iată pentru ce ținuta pocăiților față de îndatoririle lor pentru patrie și neam, — nu mai pot fi trecute cu vederea. Cei chemați trebuie să chibzuiască ce e de făcut? Să li-se ceară și lor o organizare, cu o conducere, și acea conducere să aibă răspundere pentru purtarea „credincioșilor“ săi.

NOUȚĂȚI

Dar bogat. Creștinii buni așa au făcut'o în trecut, așa o fac și astăzi, — că dacă Dzeu i-a ajutat să li-se împlinească cu bine un gând, o strădanie, o trudă a lor, apoi din aceea cu li-a dăruit Dzeu, dăruiesc și ei pentru Casa Domnului sume frumoase. Unii zidesc biserici noi alții le înzestreză pe cele în ființă.

Diul Iuliu Albini din Zlatna, încă i-a împlinit Dzeu un gând, o strădanie, o trudă a d-sale, — și, drept mulțămintă, a dăruit bisericii gr. cat. de acolo suma de 200,000 Lei ca ajutor pentru a-și procura clopotele care îi lipseau din anul războiului. Frumosul fapt laudă în destul pe făptuitor.

Poliția din Orăștie. — după o lungă vacanță, a ajuns a-și avea iar șeful său. Dela strămutarea de aici a fostului șef de poliție Ioan Branga iun., care-și câștigase, prin purtarea sa cu tact, stima și bună prețuire a orașului, și a fost strămutat ca, mi-te, pedeapsă, pentru că în alegeri n'ar fi fost destul de strașnic lucrător pentru guvern, — abia acum s'a ajuns la numirea unui nou Șef al acestui însămnat post de ordine în oraș. Prin decret regal a fost numit Șef al poliției din Orăștie, dl Liviu Herlea, absolvent de drepturi, fost Locotenent în jandarmeria română. Cunoscute ca tânăr foarte serios și corect, numirea dsale în fruntea poliției din Orăștie, a fost primită cu multă simpatie. Și-a luat postul în primire dela dl S. Secărea, Directorul poliției locale, care a ținut

locul șefului vre-un an și jumătate, spre mulțumirea tuturor.

Mulțumită. Cu ocazia (prilejiul) seratei artistice-literale aranjată la 10 Mai de Societatea de lectură „A Vlaicu“ din Orăștie, — s'au făcut suprasolviri de câte 200 Lei, 100 Lei, 80—60—50 și mai puțini, — în total în sumă de 2025 Lei. Suma intratelor (cu vânzarea biletelor) a fost 5400 Lei, cheltueli 1915, — au rămas 3485 Lei, pentru premierea elevilor singurcioși. Se aduce mulțămintă participanților și dăruitorilor.

Producțiile Cercetașilor aranjate din prilejiul punerii Legământului noilor cercetași, la Orăștie, au fost foarte drăguțe și reușite. Au luat parte echipe de cercetași din Deva, Hunedoara, Hașeg, Petroșeni și cei din Orăștie, producându-se cu frumoase întreceri voinicești. Seara au jucat teatru. Public mult a primit și încurajat producțiile lor folositoare desvotării lor trupăști și sufletești.

Elevi pentru Căile Ferate s'au prișăptămăna trecută la Direcția Regională din Arad, pentru cursul pregătitor de funcționari ce începe la mijlocul lunii acestia, Iunie. Sunt primiți vre-o 50 de tineri și 10 dșoare, toți cu vârsta de 18 ani împliniți.

Aflăm cu mirare, că Români nu se anunță destul, încât Direcția a silită a primi și azi în aceste școli pentru Căile Ferate, mai mulți ungur ca Români, — că Unguri se înștăntează mulți.

Îndrăzneala lor... Mănăstirea dela Maria-Radna a ars acum o lună de zile. Indată s'au pus pater-ii catolici să adune ajutoare pentru a o reclădi cât mai repede. Au tipărit Apel (chemare) cătră toată obștea creștinească ca să dea cât mai mult pentru reclădire a mănăstirii și au iscălit sub acea chemare printre alții și numele P. S. Sale Episcopului ortodox român Ignatie Papp dela Arad, apoi pe capii administrației, și a vieții de obște din Arad, domni și doamne românce de frunte, cari poate nici n'au văzut vreodată acea mănăstire, fără privire că sunt de altă confesiune (religiune). Când e vorbă de a primi bani, papistașii maghiari îi primesc bucuroși și dela credincioșii unei biserici de jos, ca biserica ortodoxă română, în a cărei Catedrală a încoronării ei n'au intrat, că nu se pot „întina“ intrând într'o astfel de biserică „rătăcită“...

Și acum iese la iveală (prin Biserica și Școala din Arad), că pe Pr. Științia Episcopul Papp nici nu l'au întrebat, ci l'au iscălit numai așa de capul lor, spre amăgirea poporului român credincios!

De ce mijloacepăcătoase se folosesc acești preoți papistași, pentru a aduna munți de averi în jurul bisericilor lor! Și ce revoltătoare batjocură cu poporul nostru românesc!

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE Pleja Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-aupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (816) 5—10

Pentru cumpărătorii cu numărul al foilor noastre.

Ne-mai ieșindu-ne deloc socoteala la vânzarea acestor foi, dacă le dăm pe amândouă cu 1 Leu, (adecă „Libertatea“ cu „Foaia Interesantă“ cu un loc), ne vedem siliți a urma și noi pilda altor foi, cari au văzut acest lucru mai demultișor și s'au hotărît a-și întocmi prețul de vânzare, după starea de azi a lucrurilor. Câteva pilde: „Patria“ din Cluj, dând 4 fețe mari, cari la olată sunt tocmai cât „Libertatea“ cu „Foaia Interesantă“ la un loc, — se vinde dela 1 Iunie cu 2 Lei numărul.

„Gazeta Poporului“ noua foaie poporală averescană din Cluj, cu puțin mai măricică ca „Libertatea“, se vinde cu 2 Lei.

„Voința Bănățului“, gazeta „Partidului Național“ dela Timișoara, cât ale noastre împreună, se vinde cu 2 Lei.

„Conștiința Cetățenească“ foaia profesorilor Universitari din Cluj, tot așa de mare cât ale noastre la olată, ve vinde cu 2 Lei. — Și altele.

Foile de mărimea celor a noastre, au început demult a se vinde cu 2 Lei.

Numai foile cari au anunțuri multe, aducând acelea venit bun, care copere partea cea mai mare de cheltueli, și foile întretinute de partide politice bănoase (și-s bănoase fiindcă fac „trebșoare“ de cari vedem că fac, pentru umplerea lăzii cu bani a partidului), acelea pot da foile cât ale noastre de mari, cu 1 Leu. Dar noi, cari n'avem la spate sprijinitori și trăim numai din ce ne vine dela cetitori, nu mai putem lucra cu prețul vechiu. Numai folle cele mai mici, cât „Libertatea“ singură sau cât „Foaia Interesantă“ singură, se dau tot cu 1 Leu.

Siliți de asprimea vremilor și și prețul slab al banului, — dela numărul viitor încolo, cei ce cumpără foile noastre cu numărul, dela vânzatori, le vor căpăta:

„Libertatea“ singură cu 1 Leu,

„Foaia Interesantă“ singură cu 1 Leu.

sau amândouă cu 2 Lei.

Și avînd în vedere că „Foaia Interesantă“ se tipărește pe hârtie mai bună, mai lucie și de aceea mai scumpă, apoi că aduce chipuri frumoase cari azi sunt grozav de scumpe (vedeți cel din fruntea foii de azi, acela costă singur peste 120 Lei, — pe când nainte vreme îl căpătăm cu 5—6 Lei), — „Foaia interesantă“ dată osebît, cu 1 Leu, e totuși foarte ieftină.

Iubiții nostri cetitori, să nu ne iea în nume de rău această urcare a prețului foilor vindute prin vânzatori, căci din acel preț dăm o parte bună vânzătorilor, apoi se perd foi rămase nevândute și nu ne prea alegem cu nimic. Cu prețul de azi aveam de-adreptul pagubă.

Dela numărul viitor foile se vor vinde darăde osebît, fiecare cu 1 Leu.

Abonamentul (plata pentru foile celor ce le merg de-adreptul acasă), rămâne cel de pânăci.

Cărticele alese

pentru tineret.

Sub numirea de „Pagini alese din scriitorii români” s'au tipărit și se află de vânzare la „Libertatea”:

Nr. 1: „Ghemul Vieții”, „Țară fără bătrâni”, „Vaca Babel”, „Floarea și „Fiți uniți” — legende și pilduri de o mare frumusețe și adâncă înțelepciune, scrise de Românu cu inimă mare de pe vremuri V. A. Ureche. E o cărticică de 40 pagini (teje). Se vinde cu 1 Leu.

Nr. 2: „Mărul discordiei” (al neînțelegerii), „Labirintul” și câteva zvoane drăguțe, — scrise de marele povestitor Petru Ispirescu. Cărticica de 32 pagini, se vinde cu 1 Leu.

Nr. 3: „Kir Ianulea”, povestire glumeașă din viața unui grec pripășit în Țara Românească, scrisă cu cunoscutul dar de veselie al lui Luca Carageale. Cărticică de 64 pagini, se vinde cu 1 Leu 50 bani.

Nr. 4: „Inelul” — 50 bani.
 Recomandăm tineretului să cumpere aceste cărticele și să le răsfoiască între tineretul din comuna lor, căci vor face un lucru foarte bun pentru îndrumarea sufletelor a celor, pe căi sănătoase.

— Toate 4 cărticelele fac 4 Lei și 1 Leu de poștă.

Cel ce dorește ca să li se trimită recomandate, adică asigurate că nu se vor pierde pe poștă, — mai adaugă peste prețul cărticicilor cerute, 2 Lei pentru recomandare.

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare:

„POVEȘTI BATRÂNEȘTI”

de Ioan Bota

„adunate de pe sate și iar sătenilor date”.

Volumul I., de 6 coale tipărite, cuprinzând 15 prea frumoase povești.

De pe vremea „Poveștilor Ardelenesti” alui Pop Reteganul, nu s'au tipărit la noi povești plăcute și îngrijite ca acestea.

Prețul volumului 10 lei, trimis franco. Fiecare să adaugă 2 lei pentru a-i merge recomandat, ca să nu i-se piardă pe poștă.

Cine trimite după mai multe, prețul de recomandare îl pune numai odată. A se cere la:

„Libertatea” Orăștie.

„Albumul-Vlaicu”.

Multe cărți văd lumina tiparului în zilele noastre, mai mult ori mai puțin bune, dar o carte așa aproape sufletului nostru, ca „Albumul-Vlaicu”, puțin cunoaștem.

„Albumul-Vlaicu” e o lucrare mare și frumoasă, scoasă sub îngrijirea gingașă a scriitorului A. Ciura, începută după sfârșitul dureros și eroic al lui Arel Vlaicu. E adunarea la un loc a celor mai simțite și vii amintiri despre el, despre sforțările lui în jurul invenției, despre pătimirile și biruințele lui asupra tuturor pede-

rilor și răutăților... Iar pe când era ca și cum „ar fi dobândit lumea”, atunci — în groapă s'a sălășluit, dar în strălucitoare, în nemuritoare groapă!

Albumul tipărit în 2 din 3 părți ale lui, înainte de războiu e ca o carte a prorociilor viitorului acestui neam, — prorocii cari se vede s'au și împlinit, mergând floarea vitează a neamului tocmai pe drumul luminos pe care el l'a arătat prin zborul său, care l'a omorât, făcându-l nemuritor.

E atât de dntoșie în cele scrise în acest Album, că sufletul nostru nu se satură a le citi și recita... Pene măeste cu scria, mâna mălastră a lui Ciura, a ales și aranjat cele scrise, — și așa carte de mare preț a ieșit din colaborarea tuturor.

Albumul, de 360 pagini, tipărit pe hârtie foarte fină, cu foarte multe chipuri și vederi din viața și zborurile lui Vlaicu, — a ieșit de sub tipar și se vinde în folosul „Fondului de Monument al lui Vlaicu”. Prețul exemplarelor pe hârtie roză, fină, e 27 Lei, iar exemplarele de lux, pe hârtie de tot fină, așază „de creță”, e 32 Lei (2 Lei sunt taxa de recomandare).

„CORVINEANA” institut de credit și economii S. A. Hunedoara.

Publicațiune.

Banca „Corvineana” din Hunedoara, vinde din mână liberă casele sale din strada Gheorge Baritiu No. 12, unde de prezent să exercită licența de beuturi spiruoase, precum și casele din strada Romanilor No. 1 dinpreună cu toate supraedificiile aparținătoare acelor case.

Tot în strada Gheorge Baritiu, sunt de vânzare 6. zis șase locuri potrivite pentru clădiri noi.

Cei cari doresc a reflecta fie la case, fie la locuri de case, să-și înainteze ofertele în scris Direcțiunei băncii, până la 20. Iunie 1923, care ofert pentru oferent e obligator, până la data de 30 Iunie a. c. la care dată direcțiunea se va pronunța asupra acceptării ori neacceptării ofertelor.

Planul despre parțelarea grădinei, se poate privi în biroul băncii, unde se vor comunica reflectanților toate datele în chestiune.

Hunedoara, la 31 Mai 1923.
 Direcțiunea băncii
 „CORVINEANA”

Batoză de 700 milimetri împreună cu motor de benzina de 6 P. H în stare de funcțiune, se află de vânzare, cu preț convenabil, la:

George Oprița
 în Sebeșul-Szász
 str. A. Iancu 52 (j. Sibiu)
 (839) 1-3

Nouă prăvălie românească
 de Manufactură, de modă și articole de tot felul p ntru țărânim a d la oraș și sate,
 — s'a deschis în 4 Iunie, ziua de târg, în Orăștie, casa dlui Androne. din jos de Magazin de sare Guido Schun. Este cea mai bine aranjată pentru sezonul de vară și cu cele mai noi articole din țară și străinătate! Cele mai reduse prețuri. Rog binevoitoroa cumpărate a noului Magazin din partea onor. public.
 (842) **PETRU DRĂGAN**

„ALBINA”
 INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
 CENTRALA SIBIIU.
 FONDATĂ LA ANUL 1872.
 Sucursale: BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, LUGOJ, MEDIAȘ,
 TÂRGUL-MURĂȘ, TIMIȘOARA, SÂN-MĂRTIN.
 Capital deplin varsat Lei 25.000.000 —
 Fonduri de rezervă „ 16.000.000 —
 Depuneri spre fructificare „ 256.000.000 —
 Lucrează cu toate centrele din țară.
 Lucrează direc. cu cele mai mari bănci din America
 Are o secție specială pentru afacerile Americane.
 Jertfește anual sute de mil de Lei pentru scopuri de binefacere și culturale.
 — Primește: —
Depuneri spre fructificare
 de plată la vedere, cu 5% dobândă, fără considerare la sumă.
 Pentru Depuneri cu termen fix
 (mai lung) plătește 5 1/2 — 7% după mărimea sumelor și durata termenilor de plată. (825) 2-10
 Darea către stat o plătește Institutul din al său.

No. 172-1923.
Publicațiune.
 Prin aceasta se aduce la cunoștința publicului cumcă în comuna Călnic, județul Sibiu, să va tinea de aici înainte în zilele **de 3 Iulie și 2 Decembrie târg de țară de vite, iar în zilele de 4 Iulie și 3 Decembrie târg de mărfuri,** apoi în cepându 3 Iulie 1923, în ziua de Marți, târg de săptămână (de vite și marfă).
 Călnic, 27 Aprilie 1923.
 (836) 1-3 Primăria comunală.

Mașina de vânzare.
 O batoză de imblăii grâu de 27 centimetri, sistem Hoffer Schrantz, în stare bună, — se vinde de:
 Iosim Ifrapt
 Căstău, Nr 71 p. Orăștie
 (829) 2-2 (jud. Hunedoara).

Piei crude, nelacrate, și a mari, de vișei, de miel, de leș, și altele, — le cumpăr, fie în stare crudă, fie uscate, plătfind pentru ele cele mai înalte prețuri de zi.
 :: Secția de piei crude alui ::
EMANUIL ABRAHAM
 (784) 7-12 Orăștie, Piața mare 13.

Trei învățăcei
 se primesc în Măcelăria scrisului. Să aibă cel puțin șco primară. Sunt preferiți cei cu noștință de limbi.
 Nicolae Opincariu
 măcelar, Orăștie.
 (818) 3-3

In Deva,
 pe Drumul Aradului, e vânzare pe 9 ani, un mare cal potrivit, atât pentru prăvălie, cât și pentru crăsmă.
 Informațiuni la:
 Emanuil Nussbaum
 în Orăștie.
 (835) 2-3

Callă de măcelar
 află imediată aplicare la scrisul. Condiție permanentă.
 Nicolae Opincariu
 m. măcelar, Orăștie
 (839) 1-3

Fondavă pentru copertă sau un vagon, 8 metri lung, 3 metri lăț, e de vânzare, în subscripție.
 Petru Nistor, comerțant
 Vaidel (p. Orăștie)
 (838) 1-1